

Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu' nun Formülü :

"Türkçe = Matematik + Bilim + Gönül" Kitabının Değerlendirmesi

Türkçe'de Birleşen Gönüller

Kitap | Yrd. Doç .Dr. Cemil GÜLSEREN*

Oktay Sinanoğlu'nu yazmak, ayrı yönleriyle, ilgileriyle onu uzun uzun anlatmak niyetinde değilim. Onu özel sayılarla tanıtmak daha doğru olur aslında. Aldığı ödüller, nişanlar, dereceler saymakla bitecek gibi değil Türk kamuoyu onu son yıllarda özellikle Türkçe ve bilim üzerine yazdığı kitaplarla ,verdiği konferanslarla, yaptığı TV programlarıyla tanır. Mesleki yayınlarını ve makalelerini sıralamaktan öte ben bu yazıda onu Türkçe = Matematik + Bilim + Gönül başlıklı kitabı üzerinde duracağım.Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları içerisinde çıkan Emine Çaykara'nın yayına hazırladığı kendisiyle yapılan söyleşilerden müteşekkil beş yüz sayfalık Türk Aynştayını kitabında da etraflı bir şekilde vurgulandığı üzere Oktay Sinanoğlu, uluslararası haklı bir şöhrete ulaşmıştır.İki kez sahasında Nobel'e aday gösterilmiş,Dünyanın en genç profesörü . Bizde istedik ki dünyanın yakinen bildiği ve değer verdiği bu hocamızı bu kitabıyla hatırlayalım ve gönül alalım istedik.

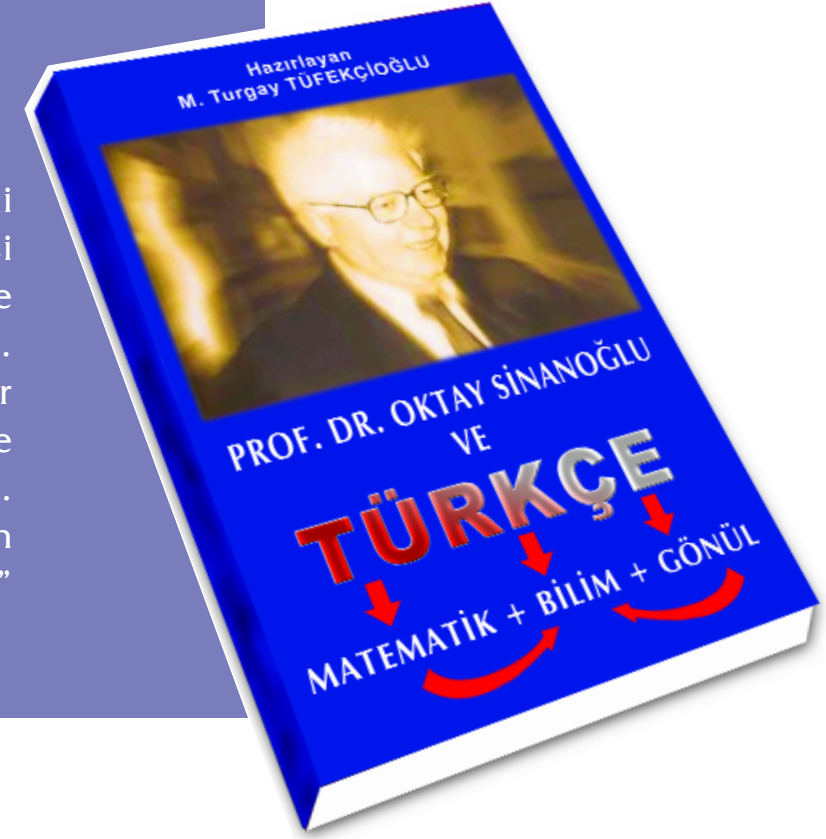
Çünkü o ihtiyacımız olan cesareti gösterip Türkçe'ye sahip çıkmıştır. Konferanslarında, TV programlarında TDK başkanından (Benim şahsi görüşüm), bir dil profesöründen daha duyarlı, daha sorumlu olarak Türkçe'ye yaklaşmıştır. Sesi ni çıkarmıştır. Ürkeklere, korkaklara meydan okumuştur. Durumu kurtaranlara, idare edenlere sert çıkmıştır.

M. Turgay Tüfekçioğlu'nun yayına hazırladığı bu kitap 315 sayfadır. Sinanoğlu'nun 1962'den 1998'e kadar yaptığı konuşma,konferans ve yazılardan derlenmiş bir demet. Türkçe-İngilizce-Osmanlıca gibi dil konularının dışında akıl, bilim, matematik,fizik, kimya, eğitim konuları da yer almaktadır. Uluslararası sorunlar, sosyolojik temalar da yer almış; Emperyalizm, sömürgecilik,yabancı dille eğitim. 75 ayrı başlıkta toplanan yazıların fikir vermesi bakımından birkaç başlığı şöyledir;

- Atatürk ve Türk Bilim Dili
- Yabancı Dil ve Türk Eğitim Dili

- Eğitim, Öğretim Her Düzeyde Ulusal Dille Yapılmalıdır.
- Uluslararası Bilim - Ulusal Eğitim Dili
- Türkçe - Japonca
- Salt Akıl Yetmiyor
- Bilgisayar Çağı ve Uluslararası İletişim ve Türk Dili
- Bu Sömürge Eğitimde Ancak Acenteler Yetişir
- Batılıların Tarihi Katliamlarla Doludur
- Dil Biterse Türkiye Biter
- Türkçe Dünya Dili Olmalı
- Türkçe Matematğin İcadı Gibi
- Gücümüz Tasavvuftan Geliyor
- Eğitim mi Eritim mi?
- Toplum Olarak Beyin Ameliyatı Geçiriyoruz.
- İngilizce Bilim Dili Değildir
- Bilim, Bilim Politikası ve Üniversite
- Türkiye' den Türk Dünyasına Türkçe' nin Geleceği
- Türkçesi Dururken İngilizcesi Ayıp
- Cumhuriyet Döneminde Türkçe

"İnsanın potansiyelini ortaya çıkarabilmesi için iç alemini de geliştirmesi lazım... akılla beraber gönlünü de geliştirmesi lazım. İnsan akli gönlünün emrinde olmalı."

- Sonuç
Şimdi de bazı alıntılarla kitabın içine gezi yapalım derseniz;
- Türkçe bir ana dildir, Türk Dilleri(Ural- Altay Dilleri) ana dil grubunun temel dilidir. Birçok lehçeleri, uzak, yakı akrabaları vardır. Baltık Denizinden Çin'e kadar 250 milyon insan tarafından konuşulur.

Sonra Türk dili, öbür dillerde pek az rastlanan bir yapıya sahiptir. Batılı dillerin hayranlıkla söyledikleri gibi kuralları, adeta bir matematikçi tarafından düzenlenmiş gibi,kesin ve seçik, kendi kendini içinden türetebilen her yeni konuya yetişebilen her Türkün kolayca anlayabileceği yeni türeyen sözleri ile işlendikçe zenginleşen bir dildir" (5.24)

TDK Yayınlarından (Ank. 1978) Fiziksel Kimya Terimleri Sözlüğü'nü tanıtırken bu sözlükten alınmış hâlen dilimizde kullanılan Yabancı kelimelerden kırk kadarının Türkçe karşılıkları okuyucuya sözlük hak-

kında bilgi olsun diye sunulmuştur. Biz de aynı niyetle birkaçını sıralayalım istedik;

Deterjan: Artıcı / Transfer: Aktarım / Elastik: Esnek / Şarj: Yük / İzolatör: Yalıtkan / Dedektör: Bulucu / Radyasyon : Işınım / Frekans: Titreşim sayısı / Solvent: Çözgen / Transformator: Dönüştürücü / Reaksiyon: Tepkime/ Vibrasyon: Titreşim / Statik: Dingin vb.

Siz hangi sıradakini tercih ediyorsunuz ? durum ortada...

09 Ocak 1987 Cumhuriyet Gazetesinde Yalçın Peksan'ın yaptığı mülakattan da bahsetmesek onu eksik tanımış olacaktık. Buyurun birlikte okuyalım;

"İnsanın potansiyelini ortaya çıkarabilmesi için iç alemini de geliştirmesi lazım... akılla beraber gönlünü de geliştirmesi lazım. İnsan akli gönlünün emrinde olmalı... akıldan öte insanın bir iç alemi var ki, insanın aklıyla yaptığı işlere de büyük etkisi var bunun. İnsan huzura

kavuşunca bu, beyin faaliyetini de artırıyor...

-Sağladınız mı o huzuru siz?...

-Şöyle sağladım. Bu işleri salt kendim için değil, bütün insanlık için, başkaları için yaptığım zaman o hem bir itici güç oluyor, hem de huzur veriyor. Yalnız olmadığımı hissetmek, başkaları için çalışmak, gerçek saadeti bu veriyor." S.105

Devrin Cumhurbaşkanı'nın da katıldığı kendisine verilen bir ödül töreninde bir konuşma yapması istenir;

"Ben de dedim ki, benim diyecelerim üç kelimelik bir formülle izah edilebilir.

Matematik + Bilim + Gönül

Gönül terbiyesi, eğitimi almamış bir bilim adamından fayda değil zarar gelir dedik ve oturduk. (S.132)

Ruhi doyumsuzluktan, bir boşlukta, arayış hatta mutluluk içinde çırpan insanlar için seçenek arayanlar bir araya gelmişler. Sinanoğ-

lu'nu da çağırılmışlar. Toplantı İsviçre'de. Evet konu: Gençliğimizi nasıl kurtaralım? Ben de bunlara adını koymadan tasavvufi hayattan, veli insanların güzel nasihatlerinden bölümler aktardım, peşimi bırakmaya başladılar.

Avrupa ülkelerindeki doyumsuz gençlerin ruhlarını tatmin etmek için Uzakdoğu dinlerine, transandantal meditasyon arayışlarına girmesi normal. Ama bizim Boğaziçi Üniversitesi'ndeki gençler de bu çalışmalara katılıyorlarmış. Hayret ettim. "Transandantal meditasyonu filan aslı bizde tasavvuf ile var. " Tasavvuf gönül mektebidir. Batı dün-

yası da anladı ki yalnızca akılla bir yere varlamıyor yani bir şey eksik kalıyor Her iki dünyamızın da marmur olabilmesi için bir formül vardır: "bilim + gönül + dil" diye. (S. 208) Bizler gönlümüzü zenginleştireceğiz, gönlümüzü zenginleştirecek müesseseleri açacağız. İnsan haklarından söz edenler fırsatını bulsalar milletleri dümdüz ederler konu komşuluk, merhamet, saygı gibi insani ilişkilerden de yoksundurlar. Aralarındaki ilişkiler ticaridir. Hatta kendi çocuğuna bile "Şu çöpü at sana bir dolar vereyim" diyerek iş yaptırıyorlar. Bu durumlarından kendileri de şikayetçi aslında. İnsani ilişkilerden mahrum olanların mutlu

olması mümkün değildir. Batılı gönül kelimesini tanımıyor, batıda "geçmiş olsun", "afiyet olsun" bulamazsın. Çünkü insanların şefkati yok, birbiriyle ilişkisi yok. Adama birazcık yakınlık göstererseniz, insanlık göstererseniz adam şüphelenir benden kaç para istiyor diye. Şimdi bunun eksikliğini batı dünyası da hissetmeye başladı.

Oktay Sinanoğlu'nu ve onun kitabını değerlendirmekteki öncelik sebebim ise son günlerde TV llerde magazin haberlerine kadar erişen seviyesiz suçlama ve saçmalamalar. Şu göçebe meselesi.

İşte Sinanoğlu'ndan sille gibi cevap:

"Okuduğum ve gördüğüm kadarıyla bir devletin bir hükümdarın kendi halkının mutluluğu ve refahı için hizmet vermesi anlayışını tarihe ilk getiren Uygurlar'dır. Doğu Türkistan'daki mağaralarda bulunan binlerce vesika okunup tercüme edilse dünyanın tarih görüşü değişir. Bize ne yutturuyorlar? Osmanlı bin sene evvel, gelmiş kılıç sallamış, kol gücüyle devlet olmuş. At üstünde kılıç sallamayla gelen bir milyon göçebenin sağlam müesseseleriyle 600 senelik devlet kurduğu nerede görülmüş? O şekilde mesela Avarlar gelmiş, Avrupa'yı duman etmişler. Ama elli sene sonra adları sanları kalmadan silinip gitmişler. Göçebe olsa erir giderdi. Muazzam bir insanlık, kültür, devlet anlayışı ile geliyorlar. (S. 288)

Biz millet olarak Sinanoğlu'nu sevdik. Çünkü o milletini ve kültürünü hem düşünüyor hem seviyor. Onu okumak ve anlamak gerek. İnanın buna değer.

* AKÜ Uşak Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi